

KÄSITYÖ – VUOSILUOKAT 7-9

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tunteaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisen teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäristön materiaalisia maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämäntilanne, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuuksiin, sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämäntilannetta sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Laaja-alainen osaaminen käsityössä

Laaja-alaiseen osaamiseen liittyviä tietoja, taitoja, arvoja, asenteita sekä tahdon muodostamaa kokonaisuutta tavoitellaan käsityön oppiaineessa, kuten muissakin oppiaineissa, yleisen perustetektin mukaisesti. Tässä paikallisessa tarkennuksessa pohditaan yhteyttä laaja-alaiseen osaamiseen nimenomaan käsityö-oppiaineen näkökulmasta. Käsityö kuuluu yhtenä oppiaineena taito- ja taideaineiden kokonaisuuteen, jossa erilaisten taitojen laaja-alainen osaaminen korostuu ja asennoituminen käsillä tekemiseen, motivoituneisuus ja tahto tehdä asioita ohjaavat ajattelua sekä oppimaan oppimista. **Näihin laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin käsityössä pyritään kullakin vuosiluokalla huomioiden oppilaiden kehitystaso.**

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Ajattelu ja oppimaan oppiminen painottuvat käsitöiden tekemisessä kokemukselliseen oppimiseen sekä tutkivan ja luovan työskentelytohteen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erilaisista käsityömaterialaaleista ja tekniikoista kokeillen sekä luovaa ongelmanratkaisukykyä harjoittaen. Käsityöhön liittyviin tietoihin ja taitoihin perehdytään monipuolisesti ja eri näkökulmista. Tietojen ja taitojen oppimisessa hyödynnetään kirjoitetun tiedon lisäksi käsityöntekijöiden ja opettajien ammattitaitoa ja hiljaista tietoa.

Tavoitteena on, että oppilaat ymmärtäisivät sen, että on erilaisia tapoja suunnitella ja valmistaa erilaisia käsityötuotteita. Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan omiin valintoihinsa ja näkemyksiinsä käsityöprosessin vaiheissa samalla kuitenkin säilyttään avoimuuden uusille ratkaisuille. Tukea ja rohkaista tarvitaan prosessin eri vaiheissa eteen tulevien haasteiden ratkaisuun. Oppilaita ohjataan perustelemaan omia valintojaan ja opetetaan keskustelemaan käsityön käsitteillä, kehitetään taitoja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Käsityöllinen ajattelu pyritään tekemään näkyväksi kokonaisuudessa käsityöprosessissa suunnitelmia, toteuttamista ja arviointia tehden ja sitä dokumentoiden (koulun resurssit huomioiden esim. Google Apps For Education, blogi tai käsityövihko). Opettajien tulee opettaa ja avustaa ajattelun kehittymistä aluksi pilkkomalla tehtäviä ja työvaiheita sekä auttamalla oppilaita näkemään ajattelun ja taitojen kehittymistä. Myöhemmin oppilaat osaavat kuvata työvaiheitaan ja oppimiaan asioita sekä tekemiään ratkaisuja itsenäisemmin.

Oppilaita ohjataan etsimään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Heitä kannustetaan ideoimaan ja keksimään omia suunnitelmia. Jokaista oppilasta autetaan löytämään omat vahvuudet ja tavat työskennellä. Oppimaan oppimisessa hyödynnetään myös muissa oppiaineissa kehittyviä taitoja. Erityisesti ymmärtävää lukemista, soveltavaa matemaattista ajattelua ja avaruudellista hahmottamista hyödynnetään käsityöprosesseissa.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita ohjataan arvostamaan omaa elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilas oppii ymmärtämään oman käsityöhön liittyvän perintönsä olevan osa suomalaista kulttuuriperintöä. Oppilas tutustuu käsityöllisten työtapojen myötä myös muiden kansojen kulttuuriperintöön. Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti moninainen ja siksi on tärkeää oppia hyväksymään eri ryhmien kulttuuriperintö myös omassa yhteisössään. Oppilaat ymmärtävät olevansa osa kulttuuriperinnön ketjussa. Käsityö on oppiaine, jossa oppilaat harjoittelevat vuorovaikutustaitoja käsityöprosessin eri vaiheissa. Käsityö on mitä suurimmassa määrin sosiaalista: yhdessä suunnittelua, ideoiden jakamista, yhdessä tekemistä toinen toistaan auttaen, oppimistulosten pohdintaa ja arviointia yhdessä.

Käsityössä oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan tunteitaan käsityöllisin keinoin. Oppilaita kannustetaan luovaan toimintaan sekä käsityölliseen ilmaisuun ja keksimiseen. Oppilaita ohjataan edistämään käsityöllä esteettisyyttä ja nauttimaan sen mielihyvää tuottamasta kokemuksesta.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen.

Käsitöissä oppilaita ohjataan harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Käsityö- ja teknologiakasvatus ohjaa tarkastelemaan omia kulutustottumuksia kestävän kehityksen näkökulmasta ja auttaa ymmärtämään ympärillä vallitsevan teknologian peruseräilyä. Oppilaita ohjataan ennakkoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit ja käyttämään työskennellessään tarkoituksenmukaisia suojavälineitä.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Käsityössä monilukutaitoa harjoitellaan käyttämällä monipuolisesti erilaisia työohjeita. Työohjeet voivat olla kirjoitettua tekstiä, valokuvia, piirroksia, videoita ja käsityön symbolimerkkejä. Kolmiulotteisten tuotteiden rinnalla näytetään kaksi tai kolmiulotteisia kuvia ja piirroksia. Käsityössä käytettävien oikeiden käsitteiden tunteminen ja käyttäminen on tärkeää. Työvälineistä käytetään oikeita nimiä. Työohjeita eri muodoissaan tehdään myös itse.

Omia tekstejä tuotetaan mm. digitaalisiin portfolioihin. Portfolioissa tarkastellaan kokonaista käsityöprosessia ja omaa oppimista. Samalla rakennetaan omaa identiteettiä, mikä tukee oppilaan kasvua ihmisenä. Käsityötuote nähdään viestinä ympäristölle.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Käsityössä tieto- ja viestintäteknologia nähdään ennen kaikkea oppimista monipuolistavana apuvälineenä ja työkaluna. Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan oman työn dokumentoinnissa (esim. digitaalinen portfolio tai päiväkirja) sekä erilaisten suunnitteluohjelmien kautta. Samalla oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tiedonhallinnassa sekä tutkimassa ja luovassa työskentelyssä. Käsityössä esimerkiksi työohjeita voidaan etsiä verkosta. Kuvahakuja ja eri sovelluksia käytetään apuna töiden ideoinnissa. Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa esim. erilaisten blogien ja vlogien kautta. Näitä voidaan sekä tutkia että tehdä itse.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Työelämätaitojen oppimisessa keskeisinä ohjaavina tekijöinä ovat kyky toimia erilaisissa ryhmissä, omien ideoiden soveltaminen toisten ideoihin, vastuunkanto, itseluottamus ja omien taitojen opettaminen toiselle. Työelämä tietoutta hankitaan tutustumalla eri ammatteihin oppitunneilla käytännön kautta ja virtuaalisesti sekä koulun ulkopuolella vierailukäynnillä. Tavoitteena on ymmärtää eri ammattien yhteiskunnallinen merkitys ja erityisesti perheen ja toimeentulon kannalta. Yrittäjyys vaatii yksilöltä pitkäjänteisyyttä, innovatiivisuutta, kykyä asettua toisen asemaan ja rohkeutta toimia uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Käsityössä ohjataan tutkimaan missä on itse erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Osallistuminen on aktiivista toimintaa, jossa tullaan osaksi jotakin tai nostetaan esille jokin mielipide käsityön keinoin. Käsityöllä vaikuttaminen voi olla oman koulun sisällä järjestettävä käsityötapahautuma (esim. käsityöpaja toisille oppilaille tai koulun aikuisille, vaatteiden korjaus- ja vaihtotori) tai osallistuminen johonkin valtakunnalliseen hyväntekeväisyyskampanjaan. Oleellista on oppilasryhmän kokemuksen lisäksi näyttäytyminen ja kommunikoinen muille esim. hyödyntämällä erilaisia verkkopalveluja.

Kestävän tulevaisuuden rakentaminen tulisi olla arkipäivää käsityön opetuksessa. On tärkeää oppia, että voimme vähentää jätettä korjaamalla vanhaa ja uusiokäyttämällä kierrätettyä. Oppilaita ohjataan materiaalien taloudelliseen käyttöön ja ympäristöystävällisiin valintoihin. Käsityössä nostetaan esille myös eettinen kuluttaminen (esim. valmisvaatteiden alkuperä).

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Käytännön opetusjärjestelyistä voidaan päättää koulukohtaisesti. Vuosiluokalla 7 kaikki oppilaat saavat saman verran teknisen työn ja tekstiilityön opetusta. 8.vuosiluokalla oppilaalla on mahdollisuus osoittaa osaamistaan nk. päättötyön muodossa, jossa oppilaalla on enemmän mahdollisuuksia painottaa teknistä työtä tai tekstiilityötä omien vahvuksiensa ja mielenkiintonsa mukaan. Oppilas saa myös 8.luokalla sekä teknisen työn että tekstiilityön opetusta ja päättötyössä pyritään käyttämään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja.

Käsityön valinnaiskursseja voidaan tarjota koulukohtaisesti syventäen yhteisen käsityön, teknisen työn tai tekstiilityön sisältöjä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä tavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymiseen taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämistään menetelmistä tai työtapoista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Savonlinnassa käsityön päättöarviointi sijoittuu vuosiluokalle 8. Päättöarviointilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päätyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päättöarviointiin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyi koko opiskelun ajan, päättöarvosana on käsityön oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan käsityön oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarviointiin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy käsityön oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa käsityön alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylempään arvosanan kuvauksiin.

Päättöarvosana päätetään yhdessä käsityön opetukseen osallistuneiden opettajien kesken.

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaisesti toisiinsa.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynnillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Vuosiluokat 7-9 Käsityön tavoitteet, sisällöt ja arviointi

Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä, ajankohtaisia ja monipuolisia oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaisesti toisiinsa.

Huomaa 8.luokan päättötyö (kohdasta Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9).

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9

T1 ohjata oppilasta ideoimaan, tutkimaan, kokeilemaan ja suunnittelemaan yritteliäästi työskentelyään	S1-S5	Oppilas oppii suunnittelemaan työskentelyään Oppilas oppii toimimaan yritteliäästi ja luovasti ideoidessaan, tutkiessaan ja kokeillessaan erilaisia asioita. <u>8.Ik</u> Oman päätöstyön suunnittelu aloitetaan yhteisellä ohjatulla ideointi- ja suunnittelu- jaksolla, jonka aihealue ja rajaus voivat vaihdella vuosittain ja kouluittain.	Työskentely ja tuottaminen.	Oppilas suunnittelee omaa työtään annetun ohjeen ja esimerkin pohjalta. Oppilas osaa tehdä tietyn työvaiheen konkreettisesti ohjattuna.	Oppilas suunnittelee työtään annettujen ohjeiden mukaan. Oppilas pyrkii työskentelemään yritteliäästi.	Oppilas suunnittelee työskentelyään ja osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.	Oppilas suunnittelee itsenäisesti työskentelyään Oppilas työskentelee yritteliäästi oma-aloitteisesti.
---	-------	--	-----------------------------	---	--	---	--

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1-S5	Oppilas oppii asettamaan omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.	Kokonaisen käsityö- prosessin toteuttaminen	Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimisen tavoitteen.	Oppilas asettaa oppimisen ja työskentelyn tavoitteita ohjatusti.	Oppilas osaa asettaa oppimiselle ja työskentelylle tavoitteita, työskentelee käsityöproses- sin mukaisesti ja pohtii realistisesti käsityö- prosessiaan.	Oppilas asettaa itsenäise oppimise työskente tavoitteita
		Oppilas oppii toteuttamaan kokonaisen käsityö- prosessin		Oppilas työskentelee vaihe kerrallaan ja pohtii käsityö-	Oppilas etenee käsityöproses- sissa vaihe vaiheelta		Oppilas etenee johdonmi sesti ja p käsityö-

			välitavoitteiden avulla. Oppilas oppii pohtimaan omaa käsityöprosessiaan.		prosessiaan ohjatusi.	ohjeiden mukaan. Oppilas pohtii käsityöprosessiaan annettujen vaihtoehtojen pohjalta.		prosessia analyttis ja realistise
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1-S5	Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä sekä valitsemaan tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja työtapoja.	Työvälineiden käyttö, valmistusmenetelmien ja käsityön työtapojen tarkoituksenmukainen käyttäminen	Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja	Oppilas ymmärtää erilaisten käsityötapojen ja materiaalien merkityksen käsityöprosessissa ja valitsee niistä ohjatusti	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä osaa käyttää niitä kekseliäästi valmistaes-	Oppilas eri työvälneiden ja valmistusmenetelmien käyttökelpoisuus käsityöprssissa.	

		Oppilas on kekseliäs työskentelyssä. 7.Ik Tekstiilityö -Oman vaateen suunnittelu ja valmistaminen neuloksesta -Seulapainanta ja aiemmin opittujen kankaan-kuviointi tekniikoiden soveltaminen Tekninen työ: -Ohjelmoitavat järjestelmät (esim Pixace tai Arduino) -Puun taivutus ja muotoilu -Metallin kuumakäsittely ja hitsaus 8.Ik Ennen oman päättötyön		materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.	työskentelyyn-sä soveltuvat. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja annettujen ohjeiden mukaisesti.	saan suunnittele-miaan tuotteita tai teoksia.	Oppilas soveltaa materiaalia ja työtapaa liittyvää osaamista kekseliää kokeileva tarkoituks mukaisesti
--	--	--	--	--	--	---	--

				suunnittelua kaikilla oppilailla on kertausjakso "skillbuilding" sekä teknisen että tekstiilin työtavoista. Kertausjak- son sisällöt voivat vaihdella kouluittain ja vuosittain.	jakson teknisen ja tekstiilin sisältöjen hyödyntä- minen omassa käsityö- prosessis- sa.				
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisua	S1-S5	Oppilas oppi käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. -Vaateen kaavoituk- seen sekä ompeluun liittyvät käsitteet ja symbolit, työhjeen lukeminen	Käsityön käsitteiden, merkkien ja symbolien mukaan toiminen.	Oppilas tunnistaa erilaisia käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita	Oppilas käyttää käsityön käsit- teitä, merkkejä ja symboleita ohjeen mukaan.	Oppilas käyttää käsityön käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi esitysteknolo- giaa hyödyntäen.	Oppilas käyttää tarkoituk- mukaises- käsityön käsitteitä merkkejä symbolei-		

		-Teknisten piirustusten lukeminen ja piirtäminen Oppilas oppii ilmaisemaan itseään visuaalisesti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.	Visuaalinen, materiaallinen ja esitysteknologinen ilmaisu	Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna kuvallisesti joitain havaintojaan ja ajatuksiaan.	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti tai jotain muuta tapaa käyttämällä		Oppilas ilmaisee ideansa monipuolista luovaa erilaista materiaalia esitysteknologiaa hyödyntäen
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	Oppilas oppii havainnoimaan arvioimaan ja ennakoimaan erilaisia riskitilanteita ja reagoi tarvittaessa niihin.	Turvallinen työskentely	Oppilas noudattaa käsityöprosessissa annettuja työturvallisuushojeita konkreettisesti ohjattuna.	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin keskeisiä työturvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja noudattaa annettuja	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimii turvallisesti käsityöprosessissa.	Oppilas ennakoitavien vaarojen ja riskien osalta käsityöprosessissa.

			Oppilas oppii käyttämään työvälineitä ja suojavarusteita oikein ja turvallisesti.		työturvallisuus-ohjeita.		Oppilas työskentelee turvallisesti toimillaan edistää oppimis-ympäristön turvallisu
--	--	--	---	--	--------------------------	--	---

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintätekno- teknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1-S5	Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintätekno- logiaa käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa. Oppilas oppii yhteisöllistä tiedon tuottamista ja jakamista -Käsityöblogit, kuvan- ja videonjakopalvelut suunnittelun ja valmistamisen tukena -3D-mallintaminen, ohjelmointi	Tieto- ja viestintätekni- kaidot sekä yhteisöllinen työskentely	Oppilas käyttää konkreettisesti ohjattuna tieto- ja viestintätekno- logiaa omassa tai yhteisessä käsityöprosessissa.	Oppilas osaa käyttää annettun ohjeen mukaan tieto- ja viestintä- teknologiaa käsityön suunnittelussa ja dokumen- toinnissa yksin tai yhdessä toisten kanssa.	Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumen- toinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintä- teknologiaa.	Oppilas käyttää tieto- ja viestintä- teknologiaa monipuolista käsityöprosessin eri vaiheissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen	S7	Oppilas oppii tuntemaan	Käsityön ja kädentaitojen merkityksen hahmottaminen	Oppilas osallistuu opettajan ohjaamissa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön	Oppilas osaa pohtia käsityön ja kädentaitojen	Oppilas osaa tarkastella näkökulmasta käsityön,

merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä		käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä. -Tutustuminen paikallisten käsityöyrittäjien työhön ja käsityön harrastusmahdollisuuksiin -Osallistuminen käsityön kautta hyväntekeväisyyskampanjoihin ja yhteisöllisiin projekteihin.	minen arkielämässä ja yhteiskunnassa	mana käsityön ja kädentaitojen merkityksen pohdintaan.	merkityksen arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.	merkitystä omassa elämässä ja yhteiskunnassa.	kädentaiti ja teknologi kehityksen merkityst omassa elämässä yhteiskunnassa, yrittäjyyd sekä muu työelämä
--	--	--	--------------------------------------	--	---	---	---

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöproses- siin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	S8	Oppilas oppii ajattelemaan taloudellisesti. Oppilas oppii tekemään käsityöpro- sessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa. -Tuotteen elinkaari, kiertö- talous, eettinen kuluttaminen, materiaalioppi	Perusteltujen valintojen tekeminen ja kestävä elämäntavan huomioiminen käsityöpro- sessissa.	Oppilas osaa käyttää käsityömate- riaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.	Oppilas osaa osittain itsenäisesti tehdä taloudellisia valintoja työskentelys- sään	Oppilas osaa tehdä taloudellisia valintoja työskentelys- sään.	Oppilas t taloudelli valintoja ymmärtä laadukka työn merkityk
					Oppilas osaa arvioida käsityö- prosessissa tehtävien valintojen ja kestävä elämäntavan välistä yhteyttä.	Oppilas arvioida käsityö- prosessissa tehtävien valintojen ja kestävä elämäntavan välistä yhteyttä.	Oppilas c arvioida j perustelli: käsi- työprose: ja kestäv elämänta liittyviä valintoja.

Kuvataide

KUVATAIDE – VUOSILUOKAT 7-9

Kuvataidetta opiskellaan Savonlinnassa vuosiluokilla 1-9. Vuosiluokilla 1-2 opiskellaan 1 vuosiviikkotunti. Vuosiluokalla 3 opiskellaan kaksi vuosiviikkotuntia, vuosiluokilla 4-9 yksi vuosiviikkotunti.

Kuvataiteessa kaikki tavoitteet T1-T11 (kts.tavoitetaulukko alla) ja kaikki sisällöt S1-S3 vaikuttavat jokaisella vuosiluokalla. Ne muodostavat laajenevan ja kerrostuvan spiraalin, joka etenee ilman kunkin tavoitteen tai sisältöalueen rajaamista tietylle vuosiluokalle. Kuvataiteen opetus laajenee oppilaan kehityksen ja kyvyn mukaisesti lähiympäristön moniaistisesta havainnoinnista kuvallisen tuottamisen ja tulkinnan kautta esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen.

Kuvataiteen päättöarvointikriteerit ovat opetuksen lopullisena tavoitteena, jota kohti opetus kaiken aikaa etenee, koko peruskoulun ajan, aina yhdeksännelle luokalle asti.

Kuvataiteen paikallisen opetussuunnitelman tueksi on laadittu sisältötaulukko sisältöjen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan sekä työskentelyn suunnitteluun. Taulukon sisällöt perustuvat aiemmillä vuosiluokilla omaksuttujen taitojen syventämiseen, ja sitä kautta uusien taitojen opiskeluun. Sisältötaulukosta löytyy myös muita linkejä kuvataiteen sisältöjen suunnitteluun, tarkasteluun, työskentelyyn ja opiskeluun.

Kuvataiteen sisältöalueita ja toimintamahdollisuuksia on rajattomasti aineen luonteelle ominaiseen tapaan. Tarkoituksenmukaisen työskentelyn mahdollistamiseksi kuvataideopeettaja joutuu tekemään valintoja olemassa olevien resurssien puitteissa (tuntimäärät, ryhmäkoot, työtilat, kuljetukset näyttelyihin ja museoihin, tarvikemäärärahat ym.).

Kuvataiteen tunneilla voidaan hyödyntää paikallisia teemoja, jotka on listattu sisältötaulukon alkuun. Teemat soveltuvat hyvin myös koko koulun yhteiseen teematyöskentelyyn ja näin ollen esim. monialaisten oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi.

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuviatuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioidenvälittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monilaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologoiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisulla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisuuden tarpeet ja mahdollistetaan taroituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin

tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltäviin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kuvataiteen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kuvataiteen oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan. Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteereissä alemman arvosanan kriteereissä kuvattu osaaminen kumuloituu ylemmän arvosanan kriteerissä edellytettynä osaamisen tasoon. Oppilaan työskentelyä arvioidaan osana oppilaan osoittamaa osaamisen tasoa suhteessa kaikkiin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitealueissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Savonlinnassa kuvataiteen arvioinnin painopisteitä ovat itsearviointi, vertaisarviointi, havainnointi, dokumentointi (valokuvaus, videointi, portfolio, oppimispäiväkirja, tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuudet dokumentoinnissa), arviointikeskustelu ja monipuoliset näytöt. Formatiiivinen palaute koko työprosessin ajan on tärkeää. Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteerien tulee olla opetusta ohjaavana tavoitteena, jota kohti opetus etenee koko peruskoulun ajan.

Savonlinnassa peruskoulun viimeinen kuvataiteen opiskelu yhdeksännellä luokalla antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa kuvataiteen osaamistaan nk. päättötyönä ennen päättöarvioinnin antamista.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnalla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevasta laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalien maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat:

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Esimerkkejä sisältöalueista, joita voidaan käyttää visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen lähtökohtina: Kulttuurin traditiot, nykytaide, media, rakennettu ympäristö, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin eri ilmiöt.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria	S1, S2, S3	Oppilas oppii havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria.	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas tekee havaintoja yksilöllisesti ohjeistettuna.	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen tuottamisen menetelmiä tehdessään havaintoja.	Oppilas käyttää useita kuvallisen tuottamisen menetelmiä ja eri aisteja tehdessään havaintoja.	Oppilas käyttää kuvallisen tuottamisen menetelmiä tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tehdessään havaintoja.
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S1, S2, S3	Oppilas oppii keskustelemaan havainnoista ja ajatuksista perustellen näkemyksiään.	Havaintojen ja ajatusten sanallinen pohdinta	Oppilas sanallistaa suullisesti tai kirjallisesti opettajalle jonkin havaintonsa.	Oppilas tuo joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteiseen keskusteluun.	Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti keskusteluihin ja perustelee ajatuksiaan.	Oppilas osallistuu keskusteluihin näkemyksiään selkeästi perustellen ja muiden puheenvuoroja rakentavasti tulkiten.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	Oppilas oppii ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan käyttämällä erilaisia kuvallisen ilmaisun tapoja.	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.	Oppilas syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvallisesti.
Kuvallinen tuottaminen							
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen	S1, S2, S3	Oppilas oppii syventämään kuvallisuuden taitojaan.	Kuvallisuuden taitojen syventäminen	Oppilas kokeilee jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.	Oppilas harjoittelee erilaisia kuvallisuuden keinoja ja käyttää niistä joitakin tavoitteellisesti.	Oppilas käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisuuden keinoja.	Oppilas soveltaa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvallisuuden keinoja.

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S1, S2, S3	Oppilas oppii käyttämään erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.	Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas kokeilee ohjatuksi jotakin kuvatulkinnan menetelmää.	Oppilas harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä ja käyttää niistä joitakin.	Oppilas käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.	Oppilas soveltaa monipuolisesti erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	Oppilas oppii tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin erilaisia merkityksiä	Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisen kulttuurin merkityksen.	Oppilas tarkastelee joitakin visuaalisen kulttuurin merkityksiä sekä tutustuu niistä käytävään keskusteluun.	Oppilas osallistuu tulkintoiltaan keskusteluun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.	Oppilas perustelee näkemyksiään visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja	S1, S2, S3	Oppilas oppii tuntemaan ja soveltamaan	Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemus ja soveltaminen	Oppilas kokeilee ohjatuksi jotakin	Oppilas tutustuu ohjatuksi kulttuuriin	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen

kulttuurien kuvailmaisuuden tapoja kuvallisessa tuottamisessaan		kulttuurisia kuvailmaisuuden tapoja.		tiettyä kulttuurista kuvailmaisuuden tapaa.	kuvailmaisuuden tapoihin ja käyttää niitä kuvallisessa tuottamisessa an.	tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessa an.	tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessa ja perustelemalla ratkaisujaan.
---	--	---	--	--	---	--	---

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	Oppilas oppii esittämään näkemyskiään visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.	Kannan ottaminen visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisessa kulttuurissa ilmenevän arvon.	Oppilas nimeää pohtii visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja.	Oppilas ottaa kantaa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun ja perustelee näkemyskiään.	Oppilas osallistuu visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun ja perustelee näkemyskiään.
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisuutta n huomioon	S1, S2, S3	Oppilas oppii tarkastelemaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä	Omien arvojen kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas ottaa kuvailmaisuus saan huomioon jonkin	Oppilas ottaa kuvailmaisuutta aan huomioon erilaisia	Oppilas tarkastelee kuvailmaisuutta aan kulttuurista	Oppilas esittää näkemyskiään kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän

kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla		sekä vaikuttamaan kuvien avulla.		kulttuurisen moninaisuuden tai kestävä kehityksen näkökulman.	kulttuurisen moninaisuuden ja kestävä kehityksen näkökulmia.	moninaisuutta ja kestävä kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.	kehityksen kysymyksistä sekä vaikuttaa kuvien avulla.
---	--	----------------------------------	--	---	--	--	---

SISÄLTÖTAULUKKO

1. Esittely
2. Linkkilista
3. Paikalliset teemat
4. Arviointi
5. Sisällöt vuosiluokkakokonaisuuksina

1. ESITTELY

Vuosiluokilla 1-2 harjoitellaan kuvataiteen perusteita, vuosiluokilla 3-6 niitä harjaannutetaan ja laajennetaan, 7.-8.-luokalla sisältöjä vielä tarkennetaan ja syvennetään, kunnes 9. luokalla voidaan soveltaa kaikkia osaamisen alueita yhteisten tehtävien ja päättötöön muodossa. Tästä johtuen taulukon asiasisällöt ovat välillä päällekkäisiä, lomittuvia, mutta toisiaan täydentäviä.

Yläluokilla kuvataiteen sisältöalueet painottuvat seuraavasti:

7. luokalla painotetaan kuvailmaisua (omat kuvakulttuurit (S1) ja taiteen maailmat(S3)). Kuvan tuottaminen on havainnoivaa ja mimeettistä.
8. luokalla painotetaan ympäristön kuvakulttuureita (S2) (esineympäristö, muotoilu, arkkitehtuuri, kolmiulotteisuus) ja visuaalisen kulttuurin tulkintaa (S3) ("taidelainat").
9. luokalla painotetaan mediaa. Kuvan keinoin pyritään vaikuttamaan, soveltamaan ja arvottamaan ympäröivää maailmaa. (S1, S2, S3)

Alaluokilla opetus harjoittaa ensin motorisia taitoja, vähitellen yläluokille tultaessa oppilaan kehityksen huomioiden edetään opetuksessa konkreettisesta ajattelusta abstraktimmalle tasolle. Samojakin työtapoja käyttäen voidaan jo opittua syventää ja lisätä tehtäviin enemmän ajatteluun ja pohdintaan kannustavia elementtejä.

3-6 -luokkien sarakkeessa asiasisältöjä on huomattavasti enemmän johtuen suuremmasta tuntimäärästä.

Opetettavia asiasisältöjä, tekniikoita, työtapoja ja käsitteitä on lueteltu seuraavien yläotsikoiden alle:

MAALAUUS, PIIRUSTUS, SOMMITTELU, GRAAFINEN SUUNNITTELU, MUOTOILU - JA YMPÄRISTÖSUUNNITTELU, GRAFIKKA, MUOVAILU JA RAKENTELU, KUVANVEISTO, MEDIA, TAIDEKUVAN TARKASTELU.

2. LINKKEJÄ

<http://www.kuvataideopettajat.fi/fi/>

<http://www.coloria.net/>

<http://www.inseea.org/inseea/about-inseea>

<http://www.museot.fi/index.php>

<http://www.ateneum.fi/>

<http://www.taidegraafikot.fi/>

Paikalliset sivustot:

<http://www.savonlinna.fi/fi/linisaari> <http://edu.fi/perusopetus/kuvataide>

<http://www.lusto.fi/>

<http://www.linnala.fi/kuvataidekoulu/>

<http://www.kansallismuseo.fi/fi/olavinlinna>

<http://www.arsnova.fi/>

[https://fi.wikipedia.org/wiki/Luokka:Suomen kirkot sijainnin mukaan](https://fi.wikipedia.org/wiki/Luokka:Suomen_kirkot_sijainnin_mukaan)

Media:

<http://kaikkakuva.fi/>

<http://www.koulukino.fi/>

<http://le.fi/vintti/vie.fi/mediakompassi/mediakompassi/>

<https://elokuvapolku.kavi.fi/>

Tekijänoikeudet:

<http://www.opettajantekijänoikeus.fi/kopiokissa/>

Ympäristökasvatus:

<http://www.mfa.fi/aikuvalikko>

<http://www10.edu.fi/kuvataide/>

3. PAIKALLISET TEEMAT

Kuvataiteen tunneilla voidaan hyödyntää **PAIKALLISIA TEEMOJA**. Nämä soveltuvat hyvin myös koko koulun yhteiseen teematyöskentelyyn ja näin ollen esim. monialaisten oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi.

Paikallisesti tärkeitä syvällisempään tarkasteluun sopivia teemoja ja yhteistyökumppaneita ovat mm. Savonlinnan peruskoulujen kulttuuripolku, Taidetestaajat (8.lk), Riihisaari: Savonlinnan maakuntamuseo ja Saimaan ympäristö- ja kulttuurikeskus (perusnäyttelyt, vaihtuvat näyttelyt, museolaivat), Savonlinnanopperajuhlat, paikalliset elokuvateatterit, Retretti, Ars Nova, taideoppilaitokset (Linnala, musiikkiopisto, Taidelukio), taidealojen ammatit (taiteilijat, mainostoimisto), Savonlinnan patsaat, Savonlinnan vanha ja uudempi rakennuskanta: Olavinlinna, Rauhalinna, Savonlinnasali ja Savonlinnan teatteri, kirjasto, kylpyläkulttuuri ja Kasinonsaaret, huvilat, kaupungintalo, kirkot, kaupungin pienoismallit kaupungintalolla ja maakuntamuseossa, kaupunkikuvan kaavoitus (rakennusten purkamiset/rakentaminen/suojelu), Suomen metsä museo Lusto ja puulajipuisto sekä Punkaharjun harjaluue, saaristokaupungin liikennejärjestelyt ja turvallisuus.

4. ARVIOINTI

Kuvataiteessa arviointi on jatkuvaa palautteen antoa, joka ohjaa ja suuntaa työskentelyä sekä antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa itsearviointitaitoja.

Oppilaan kanssa asetetaan oppimistavoitteet:

- ☐ Mitä on tarkoitus oppia? Miten ennalta määritellyt tavoitteet saavutetaan?
- ☐ Mitä on opittu? Saavutettiin tavoitteet?
- ☐ Miten oppilas voi edistää omaa oppimistaan? Miten jatkossa edetään?

Arvioinnin kohteena on oppiminen, työskentelyprosessi sekä lopullinen tuotos. Keskeistä on oppilaan kyky tiedostaa ja eritellä oppimaansa.

Arvioinnissa käytetään monipuolisia, kannustavia ja oppimista tukevia arviointimenetelmiä.

Kuvataiteen opetukseen kuuluu olennaisesti oppilaan töiden tarkastelu ja esittäminen yhdessä oppitunneilla ja näyttelyissä.

Kulttuurinen moninaisuus vahvistuu, kun oppilaat näkevät erilaisia kuvallisia ratkaisuja.

5. SISÄLTÖTAULUKKO VUOSILUOKKAKOKONAISUUKSINA

Aihealue	1-2	3-6	7 - 8	9
MAALAUS	vesiväri sormiväri valmiväri	vesiväri/akvarelli: kuivatekniikoita/ märkätekniikoita/ sekatekniikat/ laveeraus/sieni/ suola/raaputus akvarelliliidut peitevärit vahaliidut öljypastellit kuivapastellit	akvarelli tussi sekatekniikat	akryylit

PIIRUSTUS	mallista piirtäminen (2- ulotteinen malli) lyijykynä väräkynä vahaliidut pinnan täyttäminen ihminen/mielen tila/turnne luonnostelu	lyijykynä huopakynä hiili grafiittikynä ääriviivapiirustus valööripiirustus luonnostelu pinnan täyttäminen tekninen piirustus 1-, 2-pakopisteet perspektiivi ruutusuurennos/viiva sto/ apuvivat geometrisiin muotoihin muuttaminen 3-ulotteinen malli muotokuva maisema	ihminen (kasvot) croquis lyijykynä väräkynä hiili tussi - hiusterä ääriviiva/valööripiirustus pinnan täyttäminen kolmi ulotteisuuden illuusio: varjostus, tekninen piirustus (1-,2- pakopisteet, perspektiivi) ruutusuurennos/ viivasto/ pohjapiirros, mittakaava	ihminen (asennot, mittasuhteet, ruumiinosat) croquis pohjapiirros, mittakaava abstrakti
-----------	---	--	--	--

		asetelma abstrakti	apuviivat/ geometrisiin muotoihin muuttaminen mallista piirtäminen (2-ulotteinen malli / 3-ulotteinen malli) muotokuva maisema asetelma	
--	--	-----------------------	---	--

SOMMIT TELU	päävärit välivärit piste viiva pinta (struktuuri, tekstuuri) muoto (perusmuodot) kylmä/lämmin, värin sekoitus viivain revintä	ornamentti muoto värioppi: pää- ja välivärit murretut värit taitetut värit vastavärit peilikuva tila: etäisyys/ syvyys/ päällekkäisyys/ läpinäkyvyys/ pinta/väri/ilmaperspe ktiivi liike ja rytm: sidottu/vapaa/ jännite/tasapaino/ kineettinen valöörit valo/varjo massa/volyymi horisonttiviiva	viivan tiheys pinta (struktuuri, tekstuuri) värioppi (pää- ja välivärit, kylmä/lämmin, värin sekoitus, murretut/taitetut/ vastavärit) kolmiulotteisuuden illuusio kuvakoot kuvakulmat, plastinen sommittelu, tilan kuvaamisen keinot	värisommittelu: kontrastit/rinnastukset kultainen leikkaus rajaus performanssi aika
----------------	--	---	---	--

GRAAFIN SUUNNITELU	liikennemerkki opasteet kuvitus lippu värisymboliikka katutaide pihapiirroukset koriste	symbolit juliste logo heraldiiikka kirkkotaide, ikonit diaesitys graffiti mainos ex libris typografia/ kirjasintyyppit	tribaali design	juliste/tuotemerkki symbolit kuvitus design katutaide mainos typografia/kirjasintyyppit
MUOTOILU JA	kestävä kehitys	esinesuunnittelu kestävä kehitys	käyttöesine	kaupunkisuunnitelma/

YMPÄRISTÖ-SUUNNITELU	sisustussuunnitelma pihasuunnitelma luonnonympäristö esineympäristö rakennettu ympäristö arkkitehtuuri kuvasuunnistus kartta	tuotteen elinkaari rakennussuunnitelma tilasuunnitelma kaupunkisuunnitelma ympäristötaide tilataide romutaide pienoismallit kartta	pienoismallit	sisustussuunnitelma /rakennussuunnitelma/tilasuunnit elma /yhteisötaide /installaatio
----------------------	--	--	---------------	---

GRAFIikka	soft (press print) frottage sabluna kohopaino (paperi, leimasin)	lino kohopaino monotypia vedoskehystys	syväpainanta (kartonkigrafiikka, akryylilevy)	
MUOVAILU, RAKENTELU JA KUVANVEI STO	muovailuvaha taikataikina valmismassat luonnonmateriaali jättemateriaali kierrätysmateriaalit rautalanka maataide, lumi, paperi (taittelu, revintä, rullaus) origami mobile	kipsinauha/kipsi kanaverkko liisteri paperimassa kierrätysmateriaali lumenveisto/jääveisto savi: saven liitos makkaratekniikka/ levytekniikka/ nivistelytekniikka reliefi	savi (nivistelytekniikka/levy tekniikka, liittäminen, lasitus)	keramiikka (lisäys/poisto/on toksi koverrus/lasitus) maataide (lumi?) /ympäristötaide /tilataide /installaatio/romutaide/yhteisötaide pienoismallit

MEDIA	sarjakuva animaatio mainoskuva uutiskuva tekstin kuvitus	sarjakuva sanomalehti aikakauslehti fakta/fiktio kertomuksen kuvitus pelit	sarjakuva valokuva	fakta/fiktio dokumentti mainoskuva uutiskuva kuvankäsittely, editointi
-------	--	---	-----------------------	--

		tv/video/elokuva internet valokuva kuvakulmat kuvakoot kuvankäsittely otos/kohtaus/zoomaus editointi		otos/kohtaus/jakso storyboard panorointi/ tilittaus/ kamera-ajo/ zoom
TAIDEKU VAN TARKAST ELU	Taidehistorian keskeisiin teoksiin tutustuminen Taidekuvan upotus Omat näyttelyt Pohjoismaiden taide/Suomen taide: Kalevalataide	Museovierailu netin kautta tai museossa Taidehistorian keskeisiin teoksiin tutustuminen Omat taidekuvat teosten pohjalta Omat näyttelyt Pohjoismaiden taide/Suomen taide: Suomen kultakausi:	Pohjoismaiden taide/Suomen taide/ maailman taide: modernismi: (kubismi/futurismi/imp ressionismi/ekspressi onismi / symbolismi/surrealism i/naivismi/ abstrakti/ konstruktivismi..) kuva-analyysi (rakenne/sisältö:	Pohjoismaiden taide/Suomen taide/ maailman taide: nykytaide

			realismi ja kansallisromantiikka Kalevalataide saamelaiset viikingit keskiaika ritariaika vaakunat/ rahat/ kilvet Maailman taide: antiikki: Kreikka/ Rooma/ Egypti renessanssi (barokki/rokoko) kubismi impressionismi ekspressionismi symbolismi surrealismi naivismi abstrakti maahanmuuttajat muut kulttuurit	mainoskuva, taidekuva, valokuva)	
--	--	--	---	---	--

